

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Turboforløb for fagligt udfordrede elever i 8. klasse

Indhold

Forord	3
Om turboforløbene	4
Før turboforløbet	8
Under turboforløbet	12
Efter turboforløbet	16

Turboforløb for fagligt udfordrede elever i 8. klasse

Publikationen er udarbejdet af Rambøll Management Consulting for Styrelsen for Undervisning og Kvalitet på baggrund af projektet "Turboforløb til elever som ikke vurderes parat til den ønskede uddannelse i 8. klasse".

Juni 2020

www.uvm.dk

Design: BGRAPHIC

Foto: Leitorp + Vadskær

Forord

Knap hver tredje elev vurderes ikke parat til den ønskede uddannelse i 8. klasse. De elever har dårligere forudsætninger for at begynde på en ungdomsuddannelse.

Der er mange årsager til, at elever ikke bliver vurderet parat til den ønskede uddannelse. Nogle elever er fagligt udfordret og har svært ved at følge med i undervisningen. Andre elever har et lavt selvværd eller begrænset motivation for at gå i skole. Fælles for eleverne er et behov for en ekstra indsats, der kan give dem et fagligt, personligt og/eller socialt boost, som kan ruste dem til fremtiden.

Forskellige intensive læringsforløb har de senere år vundet indpas i den danske folkeskole. Ideen med læringsforløb-ene er, at en tidsafgrænset og intensiv indsats kan være med til at give udfordrede elever et fagligt boost, en styrket læringsmotivation og øget tiltro til egne evner.

På trods af de mange positive erfaringer med turboforløb har der hidtil været meget lidt systematisk forskning i, om og hvordan intensive læringsforløb styrker elevernes læring og udvikling – især på lang sigt.

For at opnå ny og mere sikker viden om effekten af turboforløb på elevernes faglighed, trivsel og uddannelsesparathed blev der i satspuljeaftalen for 2016 afsat 20,8 mio. kr. i perioden 2016-2019 til at udvikle og systematisk afprøve konkrete turboforløb for fagligt udfordrede elever i udskoling.

Alle landets folkeskoler har haft mulighed for at afprøve ét af to forskellige turboforløb; *Strategier til læring* eller *Dit liv, din læring*. 230 skoler og mere end 3.000 elever har været en del af forsøget med turboforløb.

Med denne publikation ønsker vi at dele resultaterne fra evalueringen af turboforløbene og gode erfaringer fra de deltagende forsøgsskoler. Vi håber, at I vil lade jer inspirere af deres fortællinger og gode råd, når I selv skal i gang med at gennemføre et turboforløb.

God læselyst!

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet

” Hvis man får muligheden, så skal man slå til og gennemføre turboforløbet. Det giver virkelig noget! Det siger eleverne også, når vi laver vores egen evaluering. De fortæller, hvor rart det er, at der er mere fokus på dem end i dagligdagen. Eleverne føler sig også mere trygge, fordi de på turboforløbet er sammen med elever, der er i samme båd som dem selv, så de har et større mod til at komme ud af busken. Der kommer noget på selvtillidskontoen for de elever, som er med i turboforløbet.

Lærer

Om turboforløbene

Bedre tekstforståelse i dansk, styrkede kompetencer inden for tal og algebra og forbedret deltagelse samt koncentrationsevne er nogle af de positive virkninger, de deltagende elever får ud af turboforløbene.

Turboforløbene er tilrettelagt som intensive læringsforløb, der er målrettet en bred gruppe af fagligt udfordrede elever, og som kan fungere inden for skolens eksisterende organisatoriske og økonomiske rammer. I forsøgs-programmet er turboforløbene afprøvet på elever, der ikke er vurderet parat til den ønskede uddannelse i 8. klasse.

Turboforløbene adskiller sig fra traditionelle intensive læringsforløb i en dansk kontekst, fordi undervisningen foregår på elevens egen skole, hvor eleven deltager sammen med andre skolekammerater, der i 8. klasse heller ikke er vurderet parat til den ønskede uddannelse. Selve undervisningen varetages af lærere og pædagoger på skolen, som kender eleverne godt i forvejen. Det er frivilligt, om eleverne ønsker at deltage i turboforløbet, og det aftales i dialog med forældre, elever og lærere.

” Vi var et mindre antal elever, så det var nemmere at komme i kontakt med hinanden. Så bliver man også mere social.

Elev

CENTRALE RESULTATER FRA FORSØG MED TURBOFORLØB

Her er de mest centrale resultater fra evalueringen af forsøg med turboforløb:

De statistiske analyser viser, at ...

1. Turboforløbet har løftet eleverne i dansk og matematik på både kort (nationale test i 8. klasse) og længere sigt (standpunktskarakterer og afgangsprøver i 9. klasse).
2. Både piger og drenge har haft gavn af at gennemføre turboforløbet.
3. Turboforløbet virker til særligt at løfte elever med et markant fagligt efterslæb og elever med svag socioøkonomisk baggrund.

I interviews fortæller skoleledere, lærere og elever, at ...

1. Turboforløbet har været vellykket, og lærere samt ledere på de fleste skoler har været begejstrede for forløbet.
2. Lærerne har været særligt tilfredse med *lærer-vejledningen og undervisningsmaterialets kvalitet*.
3. Miljøskiftet og undervisningen med ligesindede på mindre hold giver et godt fællesskab og forbedrer elevernes *faglige selvtillid og koncentrationsevne*, så de bliver mere aktive i timerne.

TURBOFORLØBENES CENTRALE KARAKTERISTIKA

Målgruppe	Piger og drenge i 8. klasse, som ikke vurderes parat til den ønskede uddannelse
Varighed	To ugers turboforløb af 35 undervisningstimer ugentligt
Indsats	Fagligt boost i dansk og matematik
Organisering	Hold af 10-14 elever med to undervisere eller hold af 15-20 elever med tre undervisere
Miljøskifte	Turbohold med andre skolekammerater, hvor undervisningen varetages af elevernes egne lærere/pædagoger i andre fysiske rammer på skolen end deres normale klasseværelse
Opfølgning	Otte ugers mentorforløb efter turboforløbet, der varetages af elevernes egne lærere/pædagoger

Da forløbene foregår på elevernes egen skole, kan lærere og pædagoger understøtte, at de unge efterfølgende fastholder den positive udvikling, der er kickstartet på forløbet. For at sikre en god og glidende overgang tilbage til den almindelige undervisning gennemfører skolerne et otte ugers mentorforløb efter endt turboforløb, hvor lærerne fra turboforløbet fungerer som mentorer.

To turboforløb; *Dit liv, din læring* og *Strategier til læring*, er afprøvet

I forsøgsprogrammet er der afprøvet to turboforløb; *Dit liv, din læring* og *Strategier til læring*. Forløbene er udviklet på baggrund af en systematisk vidensopsamling af dansk og international forskning og af danske erfaringer med eksisterende intensive læringsforløb.

Begge turboforløb løber over to uger med 35 ugentlige undervisningstimer. Skolerne har enten haft mulighed for at oprette hold af 10-14 elever, hvor der er tilknyttet to undervisere, eller hold af 15-20 elever med tre undervisere tilknyttet. Begge forløb har fokus på at give eleverne et fagligt boost i dansk og matematik.

De ekstra lærerressourcer i klasselokalet giver mere tid til at støtte den enkelte elev i undervisningen. Lærerne og pædagoger har inden forløbets start deltaget i et opkvalificeringskursus. Her blev de introduceret til undervisningsmaterialet og klædt på til at implementere turboforløbet på egen skole. Efterfølgende er indholdet

af disse kurser lavet om til korte film, så nye lærere og pædagoger har mulighed for at dykke ned i kursusmaterialet og dermed blive bedre klædt på til at gennemføre et turboforløb.

Emotion og motivation hænger uløseligt sammen med faglig præstation. Under turboforløbet parres eleverne derfor to og to i en buddy-ordning, hvilket skal bidrage til at styrke elevernes sociale evner og ansvarsfølelse overfor hinanden og sikre, at eleverne føler sig som en del af det faglige og sociale fællesskab på holdet.

De to turboforløb har imidlertid også hvert deres distinkte fokus:

I *Dit liv, din læring* arbejder eleverne målrettet med at udvikle deres *personlige kompetencer*, hvor der er fokus på elevernes motivation, selvstændighed, ansvarlighed, mødestabilitet og valgparathed. De arbejder også på at udvikle *sociale kompetencer*, hvor der er fokus på samarbejde, tolerance og respekt over for andre. Formålet med at undervise i sociale og personlige kompetencer består i at sætte eleven i stand til at arbejde med egen motivation, blive bevidst om egne læringsprocesser og blive i stand til at sætte sig mål, forfølge dem og reflektere over processen derhen. Forløbet skal med andre ord hjælpe eleverne med at blive bedre i stand til at modtage læring og dermed styrke deres faglige niveau.

I *Strategier til læring* lærer eleven at tage ansvar for og styring over egen læring gennem udvikling af læringsstrategier og arbejdsteknikker. Med sit klare fokus på den faglige læring indeholder dette turboforløb ikke undervisning i sociale og personlige kompetencer, som det er tilfældet ved *Dit liv, din læring*. Eleverne undervises i stedet i konkrete strategier til at gå til, strukturere og løse faglige opgaver i dansk og matematik. Forløbet skal herigennem være med til at øge elevernes udbytte af undervisningen – også på længere sigt.

” *Turboforløbet var som sendt fra himlen. Det er det her helt konkrete, som lærerne går og sukker efter.*

Skoleleder

UNDERVISNINGSMATERIALER

Undervisningsmaterialerne i turboforløbene er udviklet af Københavns Professionshøjskole og VIA University College i samarbejde med TrygFondens Børneforskningscenter ved Aarhus Universitet og Rambøll Management Consulting.

Undervisningsmaterialerne er udviklet med særligt fokus på at sikre:

- Tydelige mål, synlig progression og feedback.
- Fast og ensartet tilbagevendende struktur på dagene og lektionerne.
- Varierede læringsformer med bevægelse og praktiske aktiviteter.
- Ro til fordybelse og gentagelser.
- Differentieret undervisning målrettet den enkelte elev.
- Små elevgrupper, som gør det muligt at støtte den enkelte elev.
- Et stærkt fællesskab og gode relationer på holdet.
- Konkurrenceelementer.

Eleverne fortæller, at de har været særligt glade for at lave noget aktivt som en del af undervisningen. Lærerne er generelt meget positive over for undervisningsmaterialerne.

” *Jeg synes egentlig, at jo mere man kom ind i tankegangen, jo mere rart blev det. Tankerne omkring opgaverne var gjort, så man skal ikke opfinde den dybe tallerken, men man skal sætte sig ind i og finde ud af, hvad opgaven er. Det, synes jeg faktisk, var rart. Når det både er fagligt og deres sociale kompetencer, man arbejder med, så er det rart at vide, hvad vi skal gøre, og hvordan vi gør det.*

Skoleleder

En god udvælgelse af lærere skaber grundlaget for et udbytterigt turboforløb

På Løgstør Skole har de både afprøvet *Strategier til læring* og *Dit liv, din læring*. For Løgstør Skole ligger der en vigtig opgave i at udvælge de rigtige lærere til at undervise i turboforløbet.

”Som lærer kræver det noget pondus over for de elever, som er udfordret på deres sociale eller personlige kompetencer. Man skal være lidt erfaren for at kunne håndtere disse elever på en god måde. Det er også vigtigt, at der er nogle lærere tilknyttet, som har eleverne til dagligt”, fortæller Gert Rhode, lærer på Løgstør Skole.

For Løgstør Skole er det altafgørende, at der er flere lærere, som er til stede i undervisningen under turboforløbet. Gert Rhode understreger, at:

”To lærere burde være et minimum – også selvom der kun er syv elever. Hvis man skal tage sig af enkelte elever, som har brug for støtte én til én, er det rart, at der også er en anden lærer tilstede. Det er også med til at gøre forberedelsen af undervisningen nemmere. Det havde været et kæmpe arbejde at gøre alene.”

På Løgstør Skole har man gode erfaringer med både buddy-ordningen under turboforløbet og mentorordningen efter turboforløbet, hvor særligt mentorordningen bidrager positivt til at fastholde elevernes læring.

”Jeg synes, at buddy-ordningen er en god idé, selvom der var enkelte elever, som havde lidt svært ved, at de ikke selv kunne vælge deres buddy. Mentorordningen har bidraget til at fastholde læringen, fordi der er nogle, som har godt af at blive mindet om deres nye gode vaner. Det kan fx handle om at møde til tiden, at lave sine lektier og generelt at tage ansvar for egen læring. Det er godt at følge op, når eleverne kommer tilbage til deres normale undervisningen”, siger Gert Rhode.

Skoleledelsen på Løgstør Skole har prioriteret at være på besøg i undervisningen for at støtte op omkring lærerne under turboforløbet. Ledelsen har også haft samtaler med de få elever, som har haft adfærdsmæssige udfordringer undervejs i turboforløbet.

”Jeg har som leder været på besøg i undervisningen, hvor jeg har snakket med eleverne. Det var mest med henblik på at støtte op omkring de lærere, som sidder med de sværeste elever. Jeg oplever, at alle elever har været engageret og har deltaget, om end der har været få udsving undervejs med ganske få elever”, fortæller Lise Winther Carlsen, viceskoleleder på Løgstør Skole.

Løgstør Skole har efterfølgende valgt at integrere nogle elementer fra turboforløbet i deres almindelige undervisning, så eleverne bliver ved med at arbejde med det, som de har lært.

TRE GODE RÅD FRA GERT TIL ANDRE LÆRERE:

1. Vælg nogle fagligt kompetente lærere, som eleverne kender. Tag fx en matematik- og dansklærer fra den pågældende årgang. Det skal være fast personale, som arbejder med turboforløbet – ikke vikarer.
2. Vælg de elever, som er motiveret for at deltage i turboforløbet. Hvis umotiverede elever deltager, så går det ud over de andre elever på turboforløbet.
3. Brug de opgaver, der giver mest mening for jeres elever og brug mere tid på disse opgaver. Det er bedre at arbejde grundigt og koncentreret med få opgaver end overfladisk med mange. Det får eleverne mere ud af.

TRE GODE RÅD FRA LISE TIL ANDRE LEDERE:

1. Det er vigtigt med tydelig kommunikation, og at man informerer forældre og elever om tilbuddet. Hvis de får tilbuddet, så er det næsten alle, som tager imod det.
2. Undgå at kalde forløbet for et turboforløb for elever der ikke er vurderet parat til den ønskede uddannelse. Det er ikke nødvendigt at få sådan et stempel på sig i folkeskolen i 8. klasse.
3. Skab gode fysiske rammer for forløbet. Det indebærer, at der er lokaler, stole og borde, som er gode, og at eleverne får mad undervejs. Det er specielt at blive trukket ud af klassen i 14 dage, og der er derfor behov for at sikre, at eleverne føler sig godt tilpas.

Før turboforløbet

Inden turboforløbene sættes i gang, er det afgørende, at skolen laver en tydelig rollefordeling, så det er klart for alle, hvem der gør hvad, mens forløbet står på. Bliv inspireret af deltagende skolars erfaringer med at skabe en god forberedelse af turboforløbet.

Lærerne bestemmer selv, om de vil undervise i forløbet

En af skolens første opgaver består i at finde ud af, hvilke lærere og pædagoger der skal undervise i turboforløbet. Erfaringerne fra de deltagende skoler viser, at turboforløbet fungerer bedst, når lærerne kender eleverne godt i forvejen, og når lærerne er gode til at tale med eleverne i øjenhøjde.

Lærerne fortæller også, at det er vigtigt, at det er lærerne selv, der bestemmer, om de vil undervise i forløbet. Det sikrer, at lærerne er motiverede for at deltage. Derfor er det også vigtigt, at lærerne tydeligt ved, hvad de siger "ja" til, og at de får en grundig introduktion til forløbet på forhånd.

Planlægning af turboforløbet indebærer også lavpraktiske opgaver

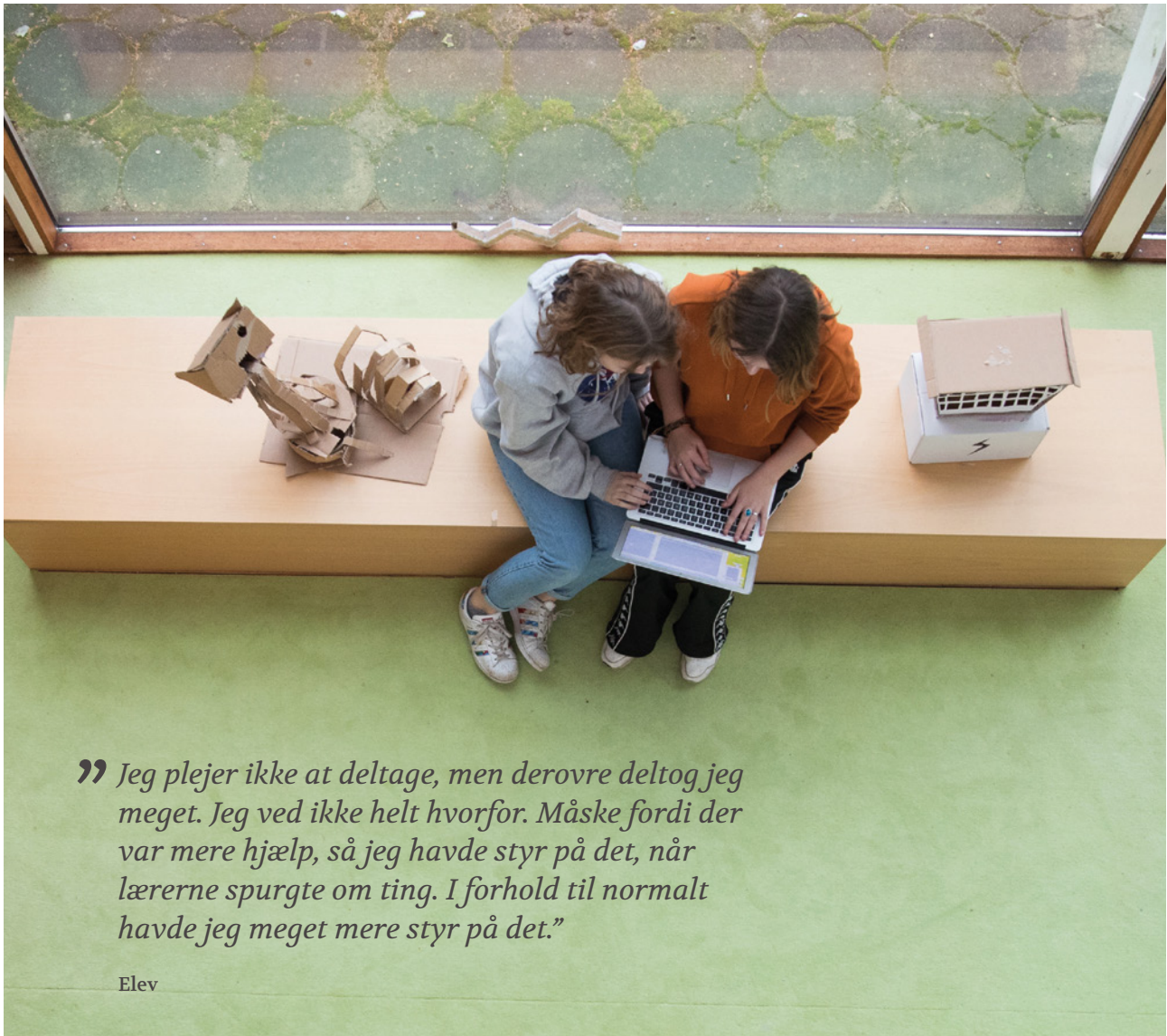
Erfaringerne fra de deltagende skoler viser, at det er forskelligt, hvor lang tid det tager at planlægge turboforløbet. Der er typisk blevet brugt to hele dage til forberedelse og planlægning af forløbet, hvilket også indebærer lavpraktiske opgaver som booking af lokaler samt kopiering og klargøring af materialer. Lærerne fortæller, at skolerne med fordel kan finde en måde, hvorpå lærernes kopi- og klippearbejde kan mindskes, så der frigives mere tid til forberedelse af undervisningen. Det kan fx være ved at få en administrativ medarbejder til at hjælpe med alt det praktiske arbejde.

Planlægningen af turboforløbet kan give anledning til en række organisatoriske udfordringer, hvis ikke man på forhånd har tænkt over vikardækning og planlægning af undervisningen i de klasser, som lærerne normalt underviser. Det er derfor vigtigt, at I allerede inden turboforløbet gør jer overvejelser om, hvordan I på skolen bedst løser disse udfordringer. Ideelt set skal turboforløbet være en del af årsplanen, så lærerne har mulighed for at planlægge, hvad deres klasser skal lave med vikaren i den periode, hvor turboforløbet står på. Det giver lærerne

OTTE TIPS TIL LEDELSEN OM FORBEREDELSE OG IMPLEMENTERING FØR TURBOFORLØBETS START

1. Inddrag lærere og pædagoger, som er relationsstærke, og som kender eleverne i forvejen.
2. Fremlæg turboforløbet som et tilbud til lærerne og vær eksplicit omkring rammerne.
3. Tænk ind på forhånd, hvordan I løser praktiske opgaver, før turboforløbet går i gang.
4. Afsæt tid til, at lærere og pædagoger kan sætte sig grundigt ind i undervisningsmaterialet.
5. Giv lærerne den nødvendige ledelsesopbakning, fx ved at skabe en tydelig rollefordeling og ved at øremærke timer til forberedelse.
6. Tag stilling til vikardækning og planlægning af den øvrige undervisning, så underviserne kan koncentrere sig om turboforløbet.
7. Udvælg elever i samarbejde med lærerne og brug turboforløbet som et frivilligt tilbud til elever og forældre.
8. Understreg overfor elever og forældre, at turboforløb ikke er specialundervisning men et ekstra fagligt, personligt og/eller socialt boost, der kan styrke elevernes udvikling på sigt.

” Jeg plejer ikke at deltage, men derovre deltog jeg meget. Jeg ved ikke helt hvorfor. Måske fordi der var mere hjælp, så jeg havde styr på det, når lærerne spurgte om ting. I forhold til normalt havde jeg meget mere styr på det.”

Elev

bedre mulighed for at sikre faglig sammenhæng mellem undervisningen på turboforløbet og i klassen, ligesom det også giver lærerne bedre mulighed for at klæde vikaren på til at varetage den almindelige klasseundervisning.

Det er et intensivt forløb – også for lærere og pædagoger – og skoleledelsen bør derfor støtte mest muligt op om deres arbejde, så undervisere udelukkende kan koncentrere sig om turboforløbet. Det kan fx være ved at øremærke timer til forberedelse og ved at lave en klar og tydelig rollefordeling, så det er klart for alle, hvem der gør hvad under turboforløbet.

” Det er vigtigt, at der er ledelsesopbakning, så man ikke sideløbende skal kæmpe med alt muligt andet.

Lærer

Forældre, eleven og elevens lærere er med at vurdere, om eleven skal deltage i forløbet

I forsøg med turboforløb er udvælgelsen af elever sket i samarbejde med de lærere og pædagoger, der kender eleverne bedst, og som derfor har gode forudsætninger for at vurdere, om turboforløbet passer til den enkelte elev. Lærere og ledere fra de deltagende skoler understreger derudover, at det er vigtigt, at turboforløbet er et frivilligt tilbud til eleverne. Det sikrer, at eleverne er motiverede for at deltage og øger sandsynligheden for, at de får et fagligt, personligt og/eller socialt udbytte af forløbet. Det er derfor vigtigt, at både elever og forældre er med til at beslutte, om turboforløbet er noget for dem. I dialogen med forældre og elever bør det også italesættes, at turboforløbet ikke er specialundervisning men et ekstra fagligt, personligt og/eller socialt boost, der kan styrke elevernes udvikling på sigt.

En tydelig rollefordeling skaber tid til forberedelse og fordybelse

På Lindved Skole – som i 2019 har gennemført turbo forløbet, *Dit liv, din læring* – har de prioriteret en tydelig rollefordeling før turboforløbet, så lærerne har god tid til at koncentrere sig om selve forberedelsen af undervisningen. Det har gjort hele forløbet nemmere og mere overskueligt for lærerne.

”Vores plan var, at administrationen tog sig af de lavpraktiske opgaver som fx indretning af lokaler og kopiering af materialer. Vi gjorde det lækkert og spiseligt for lærerne. Så oplevede lærerne, at de havde god tid til undervisningen”, forklarer Thomas Hansen, viceskoleleder på Lindved Skole.

For Lindved Skole har det også været vigtigt, at det har været frivilligt for både elever og forældre, om eleven skulle deltage i turboforløbet. Skolen lægger generelt stor vægt på, at de rigtige elever udvælges til turboforløbet. Det forklarer Thomas Hansen således:

”Det er i vores optik de elever, som trænger til at sætte fokus på deres robusthed og selvværd. Det er den sociale del, som er vigtigst. De faglige gevinster kan vi give dem på mange andre måder.”

Lindved Skole har gode erfaringer med, hvordan man kan motivere både lærere og elever, før turboforløbet begynder. Det handler først og fremmest om dialog og kommunikation.

”Det er vigtigt, at man bruger noget energi på at forberede eleverne på forløbet, da det skaber god vind i forløbet. Jeg ringede rundt til forældrene, og lærerne snakkede med eleverne om formålet med turboforløbet”, siger Thomas Hansen.

Løbende ledelsesopbakning er et andet vigtigt element, som kan være med til at styrke motivationen blandt både elever og lærere før og under forløbet. Det indebærer fx, at skoleledelsen frigiver tid til forberedelse inden turboforløbet og udviser interesse og deltager aktivt undervejs i turboforløbet.

”Skoleledelsen har besøgt os flere gange, og det er også dem, der har overrakt diplomerne til eleverne, da vi afsluttede turboforløbet. Det er med til at gøre det til noget særligt – både for eleverne og os. Det er vigtigt, at de bakker op”, fortæller Merethe Larsen, lærer på Lindved Skole.

TRE GODE RÅD FRA MERETE TIL ANDRE LÆRERE:

1. Skab gejst og motivation omkring turboforløbet. Det gør I ved at snakke med eleverne om, at det er særligt forløb, og at eleverne er særligt udvalgt.
2. Skab et godt og fokuseret læringsmiljø. Det kan I gøre ved at vælge et hyggeligt lokale, hvor det er synligt, at her foregår der et turboforløb og ikke almindelig undervisning.
3. Det er vigtigt, at I forbereder jer grundigt inden turboforløbet, og at I på skolen tænker over, hvordan I fastholder elevernes læring efter turboforløbet.

TRE GODE RÅD FRA THOMAS TIL ANDRE LEDERE:

1. Foretag en individuel vurdering af, hvilke elever der kan profitere mest af et turboforløb. Turboforløbet er ikke nødvendigvis et oplagt tilbud for alle elever, der ikke vurderes parat til den ønskede uddannelse.
2. Brug tid på at ringe til forældrene og snak med eleverne om formålet med forløbet. Det skaber god vind i forløbet.
3. Gør det nemt for lærerne og skab tid til forberedelse af undervisningen. Sæt det administrative personale til at håndtere de praktiske opgaver, så alt er klart fra start.

Under turboforløbet

Under turboforløbene er det vigtigt, at der er gode fysiske rammer, og at eleverne får et lokale på skolen, som de kan have for sig selv. Det bidrager til et trygt og fokuseret læringsmiljø. Bliv inspireret af deltagende skolers erfaringer med at gennemføre et vellykket turboforløb.

Turboforløbet er kendetegnet ved en mere intensiv lærer-elev-kontakt

I turboforløbet får eleverne mulighed for at modtage undervisning på mindre hold, hvor der er tilknyttet mere end én underviser. Det skaber rammerne for en mere intensiv lærer-elev-kontakt, hvor den enkelte elev oplever, at han/hun har adgang til voksne, som kan forklare faglige opgaver, eller som kan hjælpe med at bryde opgaver op i mindre delopgaver. Det er vigtigt, at lærerne på forhånd aftaler, hvordan de håndterer det at være to eller flere lærere/pædagoger i klassen, så eleverne føler sig trygge i et velstruktureret læringsmiljø. Der vil altid være nogle elever, som har brug for ekstra støtte, og andre elever, som har brug for mere udfordrende opgaver.

” Der har været rigeligt arbejde. Det er vigtigt, at man får ros for det. Man føler dårlig samvittighed, når man ikke er i lærerteamet, og det skal man jo ikke.

Lærer

Eleverne er med til at støtte hinanden i den sociale og faglige læring

Behovet for anerkendelse fra de andre elever på holdet har stor betydning for elevens selvværd, motivation og læring. Alle elever får derfor tildelt en såkaldt 'buddy' under turboforløbet. Eleverne skal sørge for, at deres buddy har det godt, opmuntre dem både fagligt og socialt, vise hinanden omsorg og interesse samt sende en SMS, hvis ens buddy en dag er fraværende. På den måde oplever eleverne at føle sig trygge, sete og som en del af fællesskabet. På turboforløbets første dag er der afsat tid til at forklare buddy-ordningen og fortælle, at ordningen er til for, at eleverne kan støtte hinanden i deres sociale og faglige udvikling.

Tydelig struktur og gode fysiske rammer skaber fundamentet for et godt læringsmiljø

Turboforløbet er bygget op med en tydelig struktur, hvor hver dag i lektionsplanen starter og slutter med et fast element. De klare rammer gør, at eleverne kan frigøre deres energi til læring i et forudsigeligt og trygt læringsmiljø.

Det er vigtigt at tænke over de fysiske rammer for undervisningen. Med et lyst og stort lokale på skolen kan man skabe et positivt og fokuseret læringsmiljø, hvor der er plads til bevægelse og gruppearbejde. Lokalet skal være til rådighed for eleverne under hele forløbet, og det er vigtigt, at eleverne kan få lov at være der for sig selv, så de oplever et reelt miljøskifte i forhold til deres normale undervisning.

Skoleledelsen er med til at gøre turboforløbet til noget særligt for eleverne

Ledelsesopbakning er ikke kun vigtigt inden turboforløbet. Det er også vigtigt, at ledelsen støtter lærerne under turboforløbet ved at være anerkendende overfor det arbejde, som lærerne udfører. Lærerne skal ikke føle dårlig samvittighed over, at de ikke kan deltage i lærerteamet og i den almindelige undervisning i de to uger, hvor turboforløbet finder sted. Det kan også være med til at styrke elevernes motivation og stolthed, hvis skoleledelsen besøger turboforløbet undervejs, eller hvis skolelederen overrækker diplomerne til eleverne på den sidste dag.

Information til forældrene understøtter elevernes positive udvikling

Forældrene vil gerne have information om turboforløbet. Hvis forældrene får udleveret et program for turboforløbet, kan de spørge nysgerrigt ind til deres børns læring, når de kommer hjem fra skolen, og herved understøtte elevernes positive faglige, sociale og personlige udvikling. I kan derfor med fordel informere forældrene om indholdet af det turboforløb, som eleverne skal gennemføre.

” Det er luksus at være to lærere til tolv elever, og det giver masser af mulighed for sparring og læring. Man føler lidt, at det er luksus, fordi det er så langt fra ens hverdag – det har stor betydning, specielt for netop de elever.

Lærer

FEM TIPS TIL LÆRERE OM GENNEMFØRELSE AF TURBOFORLØBET

1. Aftal på forhånd, hvordan I bedst udnytter, at I er mere end én lærer/pædagog i klasseværelset.
2. Brug buddy-ordningen, så eleverne kan støtte hinanden i deres sociale og faglige udvikling.
3. Sæt tid af til at forklare buddy-ordningen for eleverne, så de forstår deres rolle i og udbytte af ordningen. Giv fx konkrete eksempler på, hvad en buddy kan gøre for at vise omsorg og interesse for ens skolekammerater.
4. Opbyg turboforløbet efter en tydelig struktur, hvor hver dag i lektionsplanen starter og slutter med et fast og genkendeligt element.
5. Brug et godt lokale på skolen, hvor der er plads til bevægelsesaktiviteter og gruppearbejde.

TRE TIPS TIL LEDELSEN OM GENNEMFØRELSE AF TURBOFORLØBET

1. Anerkend lærerne for deres arbejde under turboforløbet.
2. Skoleledelsen skal være med til at gøre forløbet til noget særligt for eleverne, fx ved at besøge turboforløbet undervejs eller ved at overrække diplomer til eleverne.
3. Fortæl og informer forældre om programmet for turboforløbet, så de kan spørge nysgerrigt ind til forløbet, når deres børn kommer hjem fra turboforløbet.

Gode fysiske rammer og miljøskifte skaber faglig og social udvikling hos eleverne

Skolen på Duevej har i 2018 gennemført turboforløbet *Strategier til Læring*. Både lærere og skoleledelsen oplever, at turboforløbet er med til at give eleverne et fagligt boost. For dem er styrken ved turboforløbet, at undervisningen foregår på elevernes egen skole.

”Det er ret vigtigt, at forløbet foregår på egen skole. De trygge omgivelser giver dem noget ro, så de ikke skal bruge energi på det. Samtidig er de dog på en helt anden etage”, forklarer Marie Zacher Sørensen, lærer og læsevejleder på Skolen på Duevej.

Det er dog samtidig vigtigt, at der er et miljøskifte, så eleverne kan bryde med deres faste positioner i klassefællesskabet og i undervisningen. Om miljøskiftet siger Marie Zacher Sørensen:

”Turboforløbet giver eleverne mulighed for at komme væk fra deres vante base, hvor der ikke er nogle pinlige spørgsmål, og hvor man kan få lov til at udvikle sig fagligt og socialt. De sårbare elever kan med turboforløbet få lov at sidde sammen med andre elever, der også har udfordringer, hvor de kan fordybe sig i dansk og matematik og komme væk fra deres vante roller i klassen.”

For Skolen på Duevej har det været vigtigt med gode fysiske rammer, og at der har været mere end én lærer i klasseværelset, så det er muligt at understøtte den enkelte elev.

”Vi har et stort lokale, som vi bruger til turboforløbet. Det fungerer godt, fordi der er plads til, at de kan sidde i den ene side af lokalet, mens de i den anden side kan lave bevægelsesaktiviteter. Vi prioriterer altid, at vi er to lærere til stede i undervisningen. Det betyder, at vi kan tage samtalerne med eleverne, når de melder sig ud. Det betyder også, at jeg i matematik kan stille de dumme spørgsmål, når eleverne bakker ud. Så forstår eleverne det lige pludselig, fordi de ikke selv kan finde ud af stille spørgsmålene”, siger Marie Zacher Sørensen.

På Skolen på Duevej har de været glade for undervisningsmaterialet, som de oplever er med til at gøre forløbet mere overskueligt for lærerne, uden at det går ud over kvaliteten af undervisningen.

”Det har været dejligt, nemt og konkret at gå til. Det er rart, at vi ikke skal ud og opfinde den dybe tallerken. Det gør det mere overskueligt. Styrken ved undervisningsmaterialet er, at det er rimeligt alsidigt. Der er mange forskellige læringsstile- og tilgange, så man ikke laver det samme hele tiden”, fortæller Marie Zacher Sørensen.

Ledelsesopbakning både før, under og efter turboforløbet har været et vigtigt fokus for Skolen på Duevej. Det indebærer, at skoleledelsen øremærker timer til forberedelse før forløbet, men også at ledelsen udviser interesse og er til stede undervejs i turboforløbet.

”Jeg har frigivet tid til lærerne, ligesom jeg overrakte diplomerne til eleverne på den sidste dag. Undervejs har jeg set, hvordan undervisningen foregik og spurgt lærere og elever, hvordan det gik”, fortæller Niels Christophersen, Skoleleder på Skolen på Duevej.

Det er ifølge lærerne og skoleledelsen ikke kun eleverne, der kan få gavn af at gennemføre et turboforløb. Det giver også et udbytte for lærerne, der kan blive inspireret til nye undervisningsformer.

”Som menneske giver det mig noget, at jeg virkelig kan se, at det er et fedt forløb, som rykker eleverne fagligt. Så giver det virkelig mening at være lærer. Jeg synes også, at det er rart at blive inspireret til nye undervisningsformer, som jeg kan bruge i min egen undervisning”, siger Marie Zacher Sørensen.

Skolen på Duevej har efterfølgende gode erfaringer med at integrere elementer fra turboforløbet i deres normale undervisning.

”Jeg har brugt flere af de her ’brain breaks’ i den normale undervisning. Selv i udskolingen er det godt, at eleverne får lov at bevæge sig og lave nogle lidt alternative øvelser. Det er godt at få en lidt anden struktur”, fortæller Marie Zacher Sørensen.

TRE GODE RÅD FRA MARIE TIL ANDRE LÆRERE:

1. Vælg de elever til turboforløbet, som er interesserede i det, og klæd dem godt på forud for forløbet. Udvælgelsesprocessen skal ske i tæt dialog med ledelse, lærere og forældre, og det skal fremlægges som et tilbud.
2. Vær indstillet på, at det også er et intensivt forløb for lærerne. Det er hårdt arbejde, fordi man sidder med de mest udfordrede elever, hvor man skal give meget af sig selv. Til gengæld giver det også noget andet end den traditionelle undervisning. Det er inspirerende at være sammen med disse elever.
3. Husk på, at turboforløbet ikke er en mirakelkur. Det kræver en fælles og langsigtet indsats at løfte disse elever. Hvis man på skolen er enige om, at man rykker sig sammen med disse elever, så giver det en masse i sidste ende.

TRE GODE RÅD FRA NIELS TIL ANDRE LEDERE:

1. Sæt dine dygtige lærere og pædagoger, som har viden i matematik og læsning, til at undervise. Lærerne skal også vide noget om de problematikker, som denne elevgruppe kan have.
2. Sørg for at allokere de nødvendige ressourcer til turboforløbet allerede året forinden. Turboforløbet skal lægges ind i årsplanen.
3. Planlæg undervisningen for de øvrige elever i fællesskab, så der skabes sammenhæng mellem undervisningsforløb for både eleverne i turboforløb og de øvrige elever.

Efter turboforløbet

Efter turboforløbet er det vigtigt, at skolen laver en systematisk opfølgningsindsats, så eleverne kan fastholde deres nye vaner, læring og udvikling. Bliv inspireret af deltagende skolars erfaringer med, hvordan man kan fastholde eleverne i deres positive udvikling, når turboforløbet slutter.

En systematisk opfølgningsindsats bidrager til at fastholde elevernes læring

Fastholdelse af læring fra turboforløbet sker ikke af sig selv. Det kræver en systematisk opfølgning, hvis man skal hjælpe eleverne med at fastholde deres nye arbejdsvaner, motivation og engagement og dermed få et større fagligt udbytte af normalundervisningen. Fastholdelsen starter allerede, når forløbet afsluttes. Lærerne holder på den sidste dag af turboforløbet individuelle samtaler med eleverne omkring forløbet og elevernes faglige, sociale og personlige udvikling.

Skolerne giver selv udtryk for, at de er usikre på, om eleverne er i stand til at fastholde deres udbytte og fortsætte med at anvende de redskaber, turboforløbet har givet dem. Det kræver, at eleverne formår at bryde

med deres tidligere vaner og ikke mindst de roller, som de har i deres almindelige klasseværelse. Det er svært for eleverne, men en systematisk opfølgningsindsats kan potentielt bidrage til at bryde dette mønster.

” Umiddelbart tænker jeg, at turboforløbet er smadder godt, men det afhænger meget af, hvordan der følges op på det. Er eleverne i stand til at bryde mønsteret, når de er tilbage i klassen igen på mandag?

Lærer

Et lærer- og pædagogbaseret mentorforløb skal sikre fastholdelse

I forsøg med turboforløb består den systematiske opfølgning af et mentorforløb, som løber over otte uger efter turboforløbets afslutning. Små grupper af fem til syv elever deltager i to ugentlige mentormøder af 45 minutter, hvor en lærer fra turboforløbet underviser i mentormaterialet. Eleverne bliver præsenteret for øvelser, som de allerede har stiftet bekendtskab med på selve turboforløbet for derigennem at aktivere og forankre deres nye viden og læring. De elever, som har været buddies under turboforløbet, kan også med fordel komme på samme mentorhold. Det er vigtigt, at lærerne italesætter over for eleverne, at mentorforløbet skal hjælpe dem med at sikre, at de ikke falder tilbage i deres vante roller efter turboforløbet.

Nogle skoler har eksperimenteret med rammen for mentorforløbet, fordi de oplever, at det er svært at skabe samme begejstring og fællesskabsfølelse, når de kun har eleverne i én lektion to gange om ugen. I den forbindelse har nogle lærere gode erfaringer med at tage en hel formiddag ud af elevernes undervisningsuge, hvor de arbejder mere intensivt med mentormaterialet. Disse lærere fortæller, at det giver større værdi end de korte og hyppige mentormøder, da der er mere fokuseret tid til at komme ind i tankegangen og skabe det samme miljø som under turboforløbet.

Videndeling og integration af elementer fra turboforløbet skal sikre en god overgang

Når turboforløbet er slut, er det vigtigt at skabe en god overgang til den normale undervisning. Erfaringer fra de deltagende skoler viser, at man kan styrke overgangen fra turboforløbet ved at klæde de øvrige lærere på til at modtage eleverne, når de kommer tilbage til deres normale klasser. Det kan fx foregå ved, at lærere og pædagoger fra turboforløbet fortæller deres øvrige kolleger om turboforløbet, hvad hver enkelt elev har arbejdet med undervejs i turboforløbet og hvad eleverne med fordel kan have fokus på fremadrettet.

Skolen kan også arbejde med at integrere elementer fra turboforløbet i den normale undervisning og på den måde bidrage til, at eleverne fastholder og omsætter deres nye læring og arbejdsvaner. Her har nogle lærere gode erfaringer med at snakke med deres klasser om, hvorfor det er vigtigt at være fx mødestabil og vedholdende, og hvad sådanne sociale og personlige kompetencer betyder for eleverne, når de starter på en ungdomsuddannelse, og når de kommer ud på arbejdsmarkedet. Andre lærere fortæller, at de bruger øvelserne og bevægelsesaktiviteterne fra turboforløbet i deres øvrige undervisning, fordi de oplever, at alle elever kan have gavn af disse undervisningsmetoder.

OTTE TIPS TIL LÆRERE OM FASTHOLDELSE AF LÆRING EFTER TURBOFORLØBET

1. Afslut turboforløbet med individuelle samtaler med eleverne omkring forløbet og elevernes faglige, sociale og personlige udvikling.
2. Gennemfør en systematisk opfølgningsindsats, så eleverne ikke falder tilbage i deres tidligere vaner og vante roller.
3. Overvej, hvordan I skaber de bedste rammer for det efterfølgende mentorforløb og spørg eventuelt eleverne om, hvad de synes.
4. Italesæt formålet med mentorforløbet over for eleverne.
5. Lad mentormaterialet tage udgangspunkt i det undervisningsindhold og de arbejdsmetoder, som eleverne allerede har stiftet bekendtskab med på turboforløbet.
6. Viderefør buddy-ordningen som et element i det efterfølgende mentorforløb.
7. Klæd de øvrige lærere på til at modtage elever, som har deltaget i turboforløbet.
8. Arbejd med at integrere elementer fra turboforløbet i den normale undervisning.

” De bruger stadig mange af redskaberne i dagligdagen. Jeg hører tit, at det er 'ovre fra turbo' eller 'det er også det, vi arbejdede med i turbo'. De husker tilbage på det, og det har givet nogle redskaber.

Lærer

Opfølgende indsatser sikrer fastholdelse af læring hos elever

På Distriktsskole Ølstykke – som i 2019 har gennemført turboforløbet *Dit liv, din læring* – har man gode erfaringer med, hvordan skolen kan fastholde elevernes udvikling efter turboforløbets afslutning, bl.a. igennem mentorordningen.

For Distriktsskole Ølstykke har det været positivt, at det er de samme lærere, som har gennemført både turboforløbet og den efterfølgende mentorordning.

”Vi har gennemført mentorordningen. Jeg tør godt sige, at eleverne har haft et udbytte af mentorordningen. Det er positivt, at det er de samme lærere, der varetager mentorordningen, som også har varetaget selve turboforløbet”, siger Kaj Kongsgaard, daglig pædagogisk leder på Toftthøjskolen i Distriktsskole Ølstykke.

På skolen oplever lærerne også, at mentorordningen er et godt supplement til de øvrige indsatser, som skolen arbejder med for at fastholde elevernes udvikling, når eleverne har modtaget en målrettet indsats.

”Vi arbejdede allerede inden turboforløbet med forskellige indsatser, der kan bidrage til at fastholde elevernes udvikling. Vi har blandt andet et tæt samarbejde med UU-vejlederen, som er med til at inspirere disse elever.

Hun snakker med dem og sørger for, at de får mulighed for at komme i praktik, så de kan prøve, hvad det vil sige at have et job, hvor man er nødt til at være mødestabil og være ansvarlig. Mentorordningen fungerer godt med den indsats”, fortæller Henrik Nissen, lærer på Maglehøjskolen i Distriktsskole Ølstykke.

Lærerne oplever, at eleverne kan bruge det, som de har lært på turboforløbet, når de kommer tilbage i deres vante omgivelser. Det gælder særligt de sociale og personlige kompetencer. Henrik Nissen understreger, bl.a. at:

”Der er flere af dem, som har sagt, at de kan bruge og huske de forskellige begreber efterfølgende, som de lærte på turboforløbet. En del af dem kunne helt sikkert bruge de sociale og personlige kompetencer efterfølgende – det er dem, de har fået mest ud af det.”

Skolen forsøger også at integrere elementer fra turboforløbet i deres almene undervisning, så der skabes en mere naturlig kobling mellem turboforløbet og den daglige undervisning i klasseværelset.

”Vi snakker tit om de sociale og personlige kompetencer, som vi arbejdede med under turboforløbet. Vi taler fx om, hvad man kan gøre for at holde motivationen oppe, og hvorfor det er vigtigt at være mødestabil både i skolen og i det efterfølgende arbejdsliv”, siger Henrik Nissen.

TRE GODE RÅD FRA HENRIK TIL ANDRE LÆRERE:

1. Meld dig som lærer på turboforløbet, hvis du er motiveret for at hjælpe eleverne godt på vej. Det er vigtigt, at du som lærer har lyst til og er motiveret for at arbejde intensivt i 14 dage med netop denne gruppe af udfordrede elever.
2. Sæt den tid af, som det kræver at sætte sig ind i undervisningsmaterialet og turboforløbet i det hele taget. Der skal være en grundig forberedelse, og der skal være tid til den forberedelse. Hvis man ikke har det, så får man ikke det optimale ud af forløbet.
3. Prioritér arbejdet med elevernes sociale og personlige kompetencer. De er meget vigtige for elevernes udvikling – også fagligt – så det skal der arbejdes grundigt med under forløbet.

TRE GODE RÅD FRA KAJ TIL ANDRE LEDERE:

1. Planlæg forløbet i fællesskab. Det er vigtigt, at I tidligt laver en grundig planlægning af forløbet, så der skabes sammenhæng mellem undervisningsforløb af høj kvalitet for både eleverne i turboforløb og de øvrige elever.
2. Brug tid på at italesætte formålet med turboforløbet over for eleverne. Det er vigtigt at være opmærksom på, hvad det betyder for den enkelte elev at blive udvalgt til turboforløbet.
3. Inddrag lærere, som eleverne kender i forvejen, og som de er trygge ved både under og efter turboforløbet. Det er med til at give et større udbytte for eleverne, ligesom det øger elevernes fastholdelse efter turboforløbet.

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Hvis du vil vide mere

Find undervisningsmateriale, inspirationskatalog og
evalueringsrapport på:

www.emu.dk/grundskole/overgange/uddannelsesparathed.